

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії: Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

військовий блок НАТО. Цей блок був створений у середині минулого століття, у період розмаху «холодної війни». Членство в НАТО передбачало створення системи колективної безпеки та взаємний захист від можливої агресії. Цією організацією також розроблялися заходи щодо поглиблення політичних, економічних і соціальних зв'язків між членами блоку.

Розбудову відносин Україна – НАТО було започатковано одразу після здобуття Україною незалежності.

Співробітництво України з НАТО у різні історичні періоди то динамічно розвивалося, то перебувало буквально в занепаді. Однією з головних причин такого становища була недемократична політична традиція, й лише зміна такого підходу відкриває можливість піднесенню рівня співробітництва. Взаємодія з НАТО, а в перспективі і членство може стати найоптимальнішим варіантом вирішення проблем національної безпеки України. Якщо оцінювати військовий потенціал України, то на сьогоднішній день, немає можливості повністю забезпечити свою військову безпеку (з урахуванням різниці у військовій силі з сусідніми державами, відсутність ядерної зброї, стан економіки, загальна політична ситуація тощо). Тому участь у налагодженій системі колективної безпеки, яка має потужний стримуючий потенціал у порівнянні з національними військовими засобами може бути оптимальним рішенням.

Одним з показників, на який звертають увагу при розширенні Альянсу є високий рівень боєздатності армії та взаємосумісність її збройних сил зі збройними силами держав-членів НАТО. Україна та НАТО не припиняють щоденної співпраці на багатьох рівнях.

Причому Україна пропонує нові кроки на шляху інтеграції, важливі для союзників, та висловила готовність збільшити внесок у проведення миротворчих операцій під проводом НАТО.

У контексті розвитку відносин України з НАТО на найвищому рівні були ухвалені такі рішення, як відмова України від здійснення політики позаблоковості, визначення нової Стратегії національної безпеки України, вдосконалення системи координації співробітництва України з НАТО, досягнення Україною максимального рівня взаємосумісності та спільних спроможностей з НАТО, впровадження стандартів НАТО у військовій сфері тощо. Відносини між Україною та НАТО мають два основних виміри: політичний діалог і практичне співробітництво. Від держав-членів НАТО надходить матеріально-технічна, дорадча, тренувальна допомога українському сектору безпеки і оборони.

Стратегічним напрямом розвитку нашої держави є незворотність європейського та євроатлантичного курсу, що закріплено в Конституції України. Таким чином, прагнення повноправної інтеграції у європейське співтовариство, зокрема вступ до ЄС, шлях активного співробітництва з НАТО стає абсолютно виправданим.

Для України стратегічне партнерство з НАТО є невід'ємною складовою євроінтеграційного курсу, оскільки впливає на процес внутрішньодержавних перетворень, соціально-економічних реформ усіх сфер суспільного життя, гармонізації законодавства з правовими нормами та демократичними принципами країн-членів Європейського Союзу. Це партнерство дає змогу зробити процес інтеграції України в європейську та євроатлантичну спільноту комплексним і багатостороннім.

ПРО ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО

**Соловей А.О., к.і.н., доцент, Кананихіна О.М., к.т.н., доцент,
Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викл., Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викл.
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

З часів античної цивілізації і майже до початку XX століття, наука сприймалася як безумовне благо і як діяльність найбільш гідна людини. Ситуація починає змінюватися в

середині XX століття, коли очевидним стало, що наука може приносити не тільки благо. Наукові знання реалізуються в різноманітних технічних проектах, серед яких можуть бути і такі, які руйнують навколишнє середовище, створюють складні умови для існування людини. Наукові дослідження стають все більш дорогими і складними, концентруються в небагатьох країнах. Застосування знання без морально-етичного контролю може загрожувати трагедіями.

Ідея ціннісно-нейтральної науки на сьогоднішній день є не тільки застарілою, але й небезпечною. До недавнього часу вважалося, що етика науки полягає в дотриманні таких норм наукової діяльності як чистота проведення експерименту, наукова сумлінність в теоретичних дослідженнях, високий професіоналізм. Ці характеристики необхідні, але не є достатніми в постіндустріальному суспільстві.

На порядок денний стало питання про соціальну відповідальність вченого. Питання про відповідальність вченого не може мати однозначної відповіді. Вчені повинні відчувати тягар відповідальності більш чого б то не було, тому що є ряд моментів, про які вони обізнані краще. Тільки вони можуть володіти необхідними знаннями для того, щоб передбачити і оцінити майбутню користь або небезпеку. Наука і техніка є засобом у руках тієї частини суспільства, яка відповідальна за прийняття рішень щодо їх використання.

Проблема відповідальності стала об'єктом спеціального і ґрунтовного філософського та історичного дослідження лише в другій половині XX століття. Ці дослідження стали наслідком науково-технічної революції та її досягнень. Створення та розповсюдження зброї масового ураження, безконтрольний науково-технічний прогрес, руйнація природи, діяльність людини, яка впливає на навколишнє середовище та кліматичні зміни, може вже в найближчій перспективі створити серйозну загрозу самому існуванню людства та всьому живому на землі.

Таким чином, постійний контроль над науково-технічним прогресом стає сьогодні нагальною необхідністю суспільства. Причому, цей контроль ефективно може бути задіяний через всебічне опрацювання проблеми відповідальності в найширшому сенсі і її всеосяжне рішення, а, відповідно, і через глибоке осмислення і усвідомлення вченими даної проблеми і чітке формування їх морально-етичного кодексу. Останнім часом етичні проблеми наслідків науково-технічного прогресу все більше виходять на перший план у зв'язку з підвищенням соціальної відповідальності вченого, інженера, проєктувальника в сучасному суспільстві, тому що кінцева мета багатьох технічних досягнень – це служіння суспільству, але без нанесення шкоди людині, природі, навколишньому середовищу. У філософському вимірі технічні досягнення можна розглядати як результат знань, цілей та діяльності людини. Таким чином, при аналізі техніки та технологій доцільно враховувати їх природний вимір (наслідки впливу на навколишнє середовище, екологію), людський вимір (психологічний, моральний, етичний, естетичний вплив на людину) і соціальний вимір (економічний, правовий, політичний, релігійний, культурний вплив на суспільство).

Науково-технічні досягнення не можуть у XXI ст. розглядатися тільки, як ціннісні нейтральні і повинні відповідати, як технічній функціональності, так і критеріям економічності, поліпшення життєвого рівня, безпеки, здоров'я людей, якості навколишнього природного та соціального середовища та ін. У зв'язку з цим актуальними стають питання про екологічну, комп'ютерну, господарську етику тощо.

Перенесення в соціальну сферу цього теоретичного питання набирає практичного значення: які умови реалізації професійної, зокрема інженерної, етики. Інженер зобов'язаний прислухатися не тільки до голосу вчених і технічних фахівців, до голосу власної совісті, а й до громадської думки. Кожного разу, коли приймається яке-небудь конкретне технічне рішення, розробник несе за нього і моральну відповідальність. Якщо невірно прийняте технічне рішення спричинить за собою негативні наслідки для суспільства, може наступити і юридична відповідальність. Технічні та технологічні стандарти, які використовуються у виробництві є, в кінцевому рахунку, досягненнями безпеки і надійності виробленої продукції.

Виховання морального почуття або почуття обов'язку та відповідальності у сучасного фахівця важливе для реалізації етичних принципів в сфері технічної діяльності. Також важливим є формування в суспільстві соціальних механізмів, що забезпечують реалізацію моральних регулятивів і етичних норм. Такі механізми ефективно можуть діяти тільки при наявності розвинутого громадянського суспільства. Саме наявність розвиненої громадської думки і діяльність незалежних неурядових організацій, що її виражають, гарантує реальну дієвість моральних принципів.

Однак технічна етика не обмежується тільки професійною етикою інженера або технічного фахівця в широкому сенсі, а передбачає етичне ставлення до використання техніки з боку, як окремих членів, так і суспільства в цілому. Вільна та сформована людина в демократичному суспільстві повинна відповідати за особисте життя, його зміст і напрями розвитку. Людина покликана жити передовсім особистими діями та вчинками, відтак нести за їхні результати відповідальність. Необережне поводження користувачів зі складною технікою, використання шкідливих технологій може привести до катастрофічних наслідків. Це тягне за собою додатковий ризик функціонування техніки в сучасному суспільстві, яке стає від нього залежним. Етика техніки може служити важливим інструментом суспільства для впливу на хід науково-технічного розвитку в потрібному для суспільства напрямку. У ХХІ столітті рівень технічного розвитку значною мірою визначає загальний рівень культури суспільства.

Сучасний світ знаходиться на тій стадії науково-технічного розвитку, коли негативні наслідки можливо і необхідно, хоча б частково, передбачити і мінімізувати вже на ранніх стадіях розробки нової техніки і технології. Необхідно хоча б намагатися це зробити по відношенню до нових проектів, проводити відповідні дослідження, вислуховувати думки опозиціонерів ще до прийняття остаточного рішення, створювати правові механізми, що регулюють ці питання. У розвинених країнах це пов'язано з так званої соціальної оцінкою техніки.

У сучасному світі вплив інженерної діяльності на суспільство стає глобальним, її рішення перестали бути вузько професійною справою, стали предметом загального обговорення. І хоча науково-технічна розробка залишається за фахівцями, прийняття рішення щодо складних і масштабних проектів стає прерогативою суспільства. Ніякі посилання на економічну, технічну і навіть державну доцільність не можуть виправдати соціального, морального, психологічного, екологічного і тому подібного збитку, що може бути нанесений деякими проектами. Їх відкрите обговорення, роз'яснення переваг та недоліків, конструктивна і об'єктивна критика в соціальних мережах, соціальна експертиза, висунення альтернативних проектів і планів стають найважливішим атрибутом сучасного життя, неминучою умовою і наслідком його демократизації.

Проблема соціально-гуманітарної експертизи технологічних проектів, соціальної оцінки техніки і її наслідків посідає в даний час одне з центральних місць у сучасній філософії техніки. Вона тим більше є важливою для подальшого розвитку філософії техніки, оскільки пов'язана зі свого роду консультуванням вченими законодавчих і урядових структур в плані прийняття рішень щодо державної підтримки науково-технічних, технологічних і господарських проектів, визначення пріоритетності цих проектів, їх користі і ступеню можливої шкоди, яку вони можуть завдати суспільству і навколишньому середовищу в якості побічних наслідків. Це стає особливо актуальним в сучасному світі, коли витрати на розвиток науки, техніки і освіти вельми відчутні навіть для індустріально розвинених країн і від помилок в підтримку або відхилення такого роду проектів можуть залежати самі перспективи існування людського суспільства.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АУДИТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ Васьковська К.О.	395
ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ Свтушевська О.О.	397
ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ Мельник Ю.М.	399
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ Ощепков О.П., Магденко С.О.	401
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ Стасюкова К.В., Головаченко Л.М.	403
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ Купріна Н.М., Маркова Т.Д., Баранюк Х.О.	404
АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА Ступницька Т.М., Пчелянська Г.Б.	406
НАУКОВІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА Ткачук Г.О.	408
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ, ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ Скляр Л.Б.	409
СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ Тарасова О.В.	411
 СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»	
«ПРОДОВОЛЬЧА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ» ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ Криницька О.О., Ткачук Т.І.	413
 СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»	
ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА-НАТО – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ Соловей А.О., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	415
ПРО ІСТОРІКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	416
ПЕРШИЙ ЗИМОВИЙ ПОХІД: ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД Шишко О.Г.	419
ПРОПАГАНДА В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ Дмитрашко С.А.	420
СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ Орлова В.О.	422
КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК РУШІЙ ПРОГРЕСУ ЛЮДСТВА Петракова Є. Р., Черняк Г.А.	423
ЩОДО ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ Лар'яновський І.С.	425
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ У ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ Осадча І.А.	427
ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ Сороченко О.В.	429
САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ КОМЕРЦІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ Мельник Ю.М., Тодорова С.М., Шевченко Г.А.	430
ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ Черкаський А.В.	432
ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ У ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ: ІСТОРІЧНА РЕТРОСПЕКТИВА Дружкова І.С.	433
ІНШОМОВНІ МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ Вереїтіна І.А., Попель О.В., Добровольська Н.Л.	434